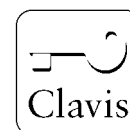

RIA LAZOE

SPEEL
VOOR
mij

Ander werk van Ria Lazoe bij Clavis

De E van Eva

Er mag zoveel niet

Het pistool

Oproep gemist

Gevangen vogel

Eigen schuld

*Ik loop naar hem toe. Mijn broer, die niet weet dat ik zijn zusje ben.
In mijn tas zit iets dat hem moet overtuigen. Zijn vingers golven
over de pianotoetsen als in een langzame wals, zijn hoofd deint mee.
De trage melodie van 'The White Cliffs of Dover' verbind ik direct
met een ander lied van Vera Lynn: 'We'll meet again. Don't know
where, don't know when ...' Die woorden staan in mijn moeders
handschrift op het briefje in mijn tas.*

Voor Gerard, Géa en Bert

– RL

Ria Lazoe

Speel voor mij

© 2021 Clavis Uitgeverij, Hasselt – Alkmaar – New York

Omslagontwerp: Studio Clavis

Trefw.: adoptie, de zestiger jaren, Amsterdam

NUR 285

ISBN 978 90 448 4272 2

D/2021/4124/262

Alle rechten voorbehouden

www.clavisbooks.com

1

ZATERDAG 11 DECEMBER 1965

‘Vanavond, Ellis, vanavond heb ik je iets heel speciaals te vertellen.’
Mijn moeder ging naast me zitten op mijn bed en glimlachte op een geheimzinnige manier. Ik zette de tas, die ik net had dichtgeritst, opzij en plofte naast haar neer.

‘Iets speciaals? Wat dan?’

‘Ik zeg toch: vanavond.’

‘Als we in Amsterdam zijn? Bij de familie Bosma?’

‘Ja, dan. Jij gaat vanavond met Annemarie naar de bioscoop, dat heeft ze me geschreven. Ikzelf heb dan iets te doen, noem het maar ... een missie! Daarna, als we samen in het logeerbed liggen, vertel ik je hoe het is gegaan.’

‘Oei! Wat spannend!’

‘Ja, hè?’

‘Maar waarom niet nu? Waarom moet ik zo lang wachten?’

‘Omdat ik nog niet weet hoe het vanavond zal gaan.’

‘Ik snap het niet.’

‘Vanavond snap je alles. Tas klaar?’

‘Ja.’

‘Laten we gaan. Het is nog een eind lopen naar het station.’

‘Is-ie mooi of niet?’

Mijn spiegelbeeld in de etalageruit van de Bijenkorf liet me

een meisje van zestien zien, met een blonde paardenstaart die over de kraag van haar nieuwe jas zwierde. Die houtje-touwtjejas had ik deze middag gekocht met mijn moeder. Zijzelf was verrukt geweest van haar nieuwe schoenen: blauwe pumps met hoge hakken. Ze kleurden perfect bij haar mantel. Toen we klaar waren bij de schoenenwinkel, nam mijn moeder de tram terug naar het huis van de Bosma's; Annemarie en ik bleven in het centrum. Veel winkels in de stad waren nu – al was het laat op de zaterdagmiddag – nog druk bezocht. Kerst naderde.

‘Prachtig, Ellis,’ beaamde Annemarie, met haar sappige Amsterdamse accent. ‘Leuke jas. Wat je haar betreft, dat zou je moeten touperen en opsteken, lekker hoog, net als mijn suikerspin, dan zie je er volgens de laatste mode uit. Voelt-ie warm genoeg?’

‘De jas? Ja, prima. Hij is gevoerd, dus ...’

‘Heb je wel nodig, in dat kouwe Twente van jou.’

‘Koude Twente? Denk je dat het in het oosten van het land kouder is dan hier in Amsterdam?’

‘Zonder twijfel,’ knikte Annemarie. ‘Ik kan het weten, want ik ben al oud, bijna twintig. En wijsheid komt met de jaren.’

Plagend gaf ik haar een duw. ‘Gekkerd! Je bent pas oud als de kaarsjes meer kosten dan de taart. Maar goed, ik ga dus vanavond met een oude Amsterdamse dame naar de bioscoop.’

‘Juist,’ zei ze, ‘maar deze ouwe Amsterdamse dame geniet daar net zo van als jij, hoor. Maandag zit ik weer op dat duffe kantoor te typen, dus nu het nog kan, wil ik lekker plezier maken en uitgaan. Stop, Ellis! Laten we bij dit cafeetje een uitsmijter nemen, en daarna wil ik je Het Lieverdje laten zien. Op het Spui.’

‘Wat en waar is dat?’

In het warme, rokerige café vertelde ze dat er bij het standbeeldje op het Spui steeds vaker relletjes waren. ‘Ik hoop dat er vanavond ook wat te beleven valt, want in het oosten, in dat slaperige Almelo van jou, zul je dat vast niet vaak meemaken.’

Ik keek opzij. Meende ze dat nu? Ze kende Almelo helemaal niet! Maar haar lachende ogen vertelden een ander verhaal.

Een poosje later wandelden we over de Dam naar de Kalverstraat, ikzelf met mijn handen diep in de zakken van mijn nieuwe jas gestoken. De hakken van onze pumps klikklakten over de straatstenen die op sommige plaatsen nog glommen van de regen. Geweldig was het hier in de grote stad. De schitterende kerstverlichting die de straten overspande en de lichtjes aan veel hoge gebouwen maakten me helemaal blij. Nu, tegen zeven uur, liepen er nog veel, soms exotische mensen over straat en er waren hier en daar winkels open. Annemarie vertelde dat het vooral uitgaanspubliek was. Van avondwinkels had ik nog nooit gehoord. Op zaterdagavond in Almelo zag je alleen bij goed weer slenterende tieners die elkaar van beide zijden van de Grotestraat bekeken en keurden.

‘Daar is het pleintje op het Spui,’ wees Annemarie. ‘En we hebben geluk!’

Rond het bronzen beeldje van een mager straatschoffie met een te grote pet dromden mensen samen. Voornamelijk jongeren. Iemand riep allerlei anti-rookkreten tussen *uche-uche*-geluiden door. Anderen reageerden met nog luidruchtiger gekuch en geschreeuw. Flarden papier dwarrelden door de lucht. Pamfletten? Een jongen met lang haar en een glimmend jasje liep naar de muur van een winkelpand en kladderde er iets op.

Ik pakte Annemarie bij haar arm. ‘O, mag dat zomaar? Hij schrijft: *Claus d’r aus!*’

Ze schudde grinnikend haar hoofd. ‘Nee, natuurlijk mag dat niet, maar dat is toch juist het leuke ervan?’

‘Ja, maar ... Claus ... dat is toch een goeie vent voor prinses Beatrix?’

‘Vast wel, maar hij is een Duitser. Dat vinden veel mensen een probleem.’

‘Ze gaan volgend jaar trouwen! In maart! Dan heeft het toch geen zin om nu nog zulke dingen op te schrijven?’

Annemarie keek me een beetje meewarig aan. ‘Ach Ellis, zo meteen komt de politie, die jaagt ze uit elkaar en iemand maakt de muur schoon, en dan is het weer rustig. Niks gebeurd. Die jongeren willen hun stem laten horen, ze protesteren tegen de starre autoriteiten en tegen allerlei misstanden in het land. En ze vinden het prima dat de politie hen opjaagt en oppakt. Dan schrijven de kranten erover en krijgen ze aandacht. Hé, ideetje! Als Beatrix en Claus gaan trouwen, moet je erbij zijn! Kom dan weer bij ons logeren.’

‘Mag dat? O, graag!’

Annemarie keek speurend rond, alsof ze iemand zocht. Ineens lichtte haar gezicht op. ‘Wacht even.’ Ze liet mij staan, liep tussen een paar meisjes door en praatte met een jongeman, bij wie alles lang was: zijn lijf, zijn jas, zijn haren. Om zijn hals een grof gebreide rode sjaal van minstens anderhalve meter. Ze legde haar armen om zijn nek en zoende hem onbekommerd op zijn mond. Toen draaide ze zich om en kwam ze weer bij mij staan.

‘Ellis, dit is Willem, mijn vriend. Niks tegen mijn vader en moeder zeggen, hoor, ze weten het nog niet. Willem, Ellis komt uit Almelo, dat ligt in Twente. Ze logeert met haar moeder een nachtje bij ons.’

Met drie grote stappen stond Willem voor me, hij pakte mijn hand en drukte er een kus op. ‘Welkom in Amsterdam, Ellis.’

Verrast liet ik het gebeuren, ik voelde het bloed naar mijn wangen stijgen. Een handkus ... Hoorde dat ook bij de grote stad? Ze zouden mij wel een simpel groentje vinden.

‘Pas op!’ riep Willem opeens. Hij duwde me opzij om een paar agenten te laten passeren die hun wapenstok omhoog hieven. Er werd gejoeld en geschreeuwd. Een politiepet vloog door de lucht en viel voor mijn voeten neer. Geschrokken deinsde ik achteruit. Een jongen raapte de pet op en rende ermee weg, met een agent op zijn hielen. Het geschreeuw werd luider. Twee politiebusjes stopten dicht bij het standbeeldje, de deuren vlogen open. Onder spottend gejoel van toeschouwers pakten agenten even later drie tegenspartelende jongeren op, die hardhandig de busjes in geduwd werden.

Ik keek van een afstandje toe, een hand voor mijn mond. Ongelooflijk, wat een toestand!

‘Dit was dus een happeningetje,’ hoorde ik Annemarie achter me opgewekt zeggen. ‘Zei ik het niet? Lekker wat sensatie, toch?’

Ik draaide me om. ‘Poeh, ik vond het wel een beetje eng. Waar is je vriend Willem?’

‘Ha, wat dacht je!’ schamperde Annemarie. ‘Die is ’m gesmeerd. Hij heeft al vaker op het politiebureau gezeten, na drie keer is daar de lol wel af. Kom, we moeten ons haasten voor de bioscoop.’

Ik liet me meetrekken. ‘Volgens mij,’ hijgde ik, ‘wist je wat er ging gebeuren, daar bij Het Lieverdje. Jouw vriend ...’

‘Goed gezien,’ lachte ze. ‘Thuis niks zeggen, hoor. Mijn vader heeft een hekel aan wat hij “langharig tuig” noemt. Ach, allemaal vooroordelen. Kom, opschieten.’

Via het Rokin draafden we naar de bioscoop. Terwijl Annemarie de kaartjes kocht, vergaapte ik me aan de enorm grote letters op de verlichte gevel, die de titel van de film schreeuwden. Bioscoop Varossieau in mijn stad was een stuk bescheidener. Puffend lieten we ons op de roodpluchen stoelen zakken. Genieten van een bijna twee uur durende film.

Treinreis, nieuwe jas, Bijenkorf, Annemarie, cafeetje, happening, handkus, bioscoop ... Amsterdam was groots voor een meisje uit de provincie. En dan was er nog de verrassing die mijn moeder me vanavond zou vertellen. Wat een dag!